

عنوان مقاله:

طرحهای انحرافی افغانستان بر مسیر رودخانه هیرمند و فاجعه در تقدیر آن بر سیستان

محل انتشار:

همایش ملی « پیشرفت پایدار؛ رهیافت تاریخ، فرهنگ و تمدن دارالولایهء سیستان » (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 15

نویسنده:

عیسی ابراهیم زاده - استادتمام جغرافیا و برنامه ریزی شهری-منطقه ای، دانشگاه سیستان و بلوچستان.

خلاصه مقاله:

چگونگی بهره برداری از رودخانه های بین المللی مبتنی بر دکترین مالکیت جمعی و مشاع آب و همچنین دکترین حاکمیت محدود سرزمین است و بر آن اساس به دولتهای محل گذر یک رودخانه بین المللی توصیه میشود سازمان مشترکی را برای بهره برداری منصفانه از آب رودخانه تشکیل دهند، به نحوی که رودخانه تحت حاکمیت هیچ کشوری نبوده و از سرچشمه تا انتها به صورت مشاع باشد؛ درعینحال محدودیتهایی از نظر استفاده از آب درخصوص کشتیرانی، آبیاری، تولید نیروی برق و... به منظور عدم خسارت به کشور یا کشورهای دیگر تعیین میشود، ازاینرو رودخانه هیرمند نیز علیرغم اینکه از رودخانه های عظیم و پرآب بین المللی محسوب میشود، نه تنها هیچ گاه توافقنامه کامل و موثری با حفظ منافع ایران جهت استفاده از آب آن تهیه نشده، بلکه توافق نامه موجود نیز ازسوی افغانستان زیر پا گذاشته شده و سد و بندهای انحرافی فراوانی در مسیر آن در این کشور ایجاد شده است. ازاینرو به نظر میرسد در صورت امکان در توافق نامه موجود تجدید نظر شود و موافقت نامه جدید براساس واقعیت های طبیعی و بهره برداریهای موجود در هر دو کشور تدوین گردد. درعینحال هر دو کشور ایران و افغانستان مشترکاً0 نسبت به احداث نوعی سازه تنظیم و تقسیم آب در محل تحویل آب و دو شاخه شدن هیرمند به رود سیستان و رود پریان مشترک، اقدام نمایند. در داخل ایران نیز جهت غلبه بر کمبود آب ورودی هیرمند، میتوان بهره وری از آب رودخانه هیرمند را افزایش داد. برخی از این راهکارها عبارتند از: ایجاد ایستگاه های پمپاژ بر روی چاه نیمه ها، احداث شبه چاهنیمه های جدید جهت جمع آوری سیلابها و ذخیره سازی، بهره برداری بهینه از چاه نیمه چهارم با تعبیه کانال آبیگری مستقل از رودخانه هیرمند، آبیگری بیشتر از رودخانه پریان مشترک با تعریض و تعمیق آبیگرهای انحرافی از آن به داخل سیستان، تامین آب به طریق غیرمستقیم با بتونی کردن کانالهای آبیگری در شبکه های اصلی موجود و پوشش انهار سنتی، بهکارگیری سیستمهای تحت فشار، استفاده از لوله بهجای کانال روباز، کشت گیاهان مقاوم به شوری و کمآبی، تبدیل کشت سنتی به کشت مدرن و بالاخره تامین آبدی مطمئن رودخانه هیرمند با نینمگاهی به تامین آب از سایر حوضه ها یا آبهای ژرف.

کلمات کلیدی:

رودخانه هیرمند، طرحهای انحرافی، رژیم حقوقی رودخانه، افغانستان، سیستان.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/904762>

